

1:1, 2

ਸਲਾਮ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਨ ਅਮੋਲਕ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ

2 ਪਤਰਸ ਵਿਚ ਰਸੂਲ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਝਿੜਕਣ ਵਾਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਕੋਲ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਇਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਦੇ ਕੁਝ ਪਾਠਕ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਸੂਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਰਸੂਲ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਰੰਭਕ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਤਰਤੀਬ ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਪੱਤਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਰੰਭਕ ਸਲਾਮ (1:1, 2)

¹ਲਿਖਤਮ ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ ਜਿਹੜਾ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਰਸੂਲ ਹਾਂ। ਅੱਗੇ ਜੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਨ ਅਮੋਲਕ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇ।

ਆਇਤ 1. ਹਾਲਾਂਕਿ NASB ਇਸ ਪੱਤਰ ਦਾ ਅਰੰਭ ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮੂਲ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ “ਸ਼ਿਮਓਨ” ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।¹ “ਸ਼ਮਊਨ” (Σίμων, ਸਾਈਮੋਨ) ਰੂਪ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। “ਸ਼ਿਮਓਨ” (Συμεών, ਸੁਮੇਓਨ), ਜਿਸ ਨੂੰ “ਸਿਮੀਓਨ” ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਬਰਾਨੀ/ਅਰਾਮੀ ਨਾਮ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੂੰ “ਸ਼ਿਮਓਨ” ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ 15:14 ਵਿਚ ਸਦਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ 2 ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਫਿਲਿਸਤੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਅਰੰਭਕ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

“ਸ਼ਿਮਓਨ” ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨਾਮ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ: ਸ਼ਿਮਓਨ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਏ ਸਨ (ਲੂਕਾ 2:25, 34), ਯਿਸੂ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ (ਲੂਕਾ 3:30) ਅਤੇ ਅੰਤਾਕਿਯਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਬੀ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ 13:1)। ਸਰਲਤਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਗਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ “ਸ਼ਮਊਨ” ਨਾਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਵਿਚ, “ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ” ਨਾਮ ਕਈ ਵਾਰ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਦ੍ਰਿਯਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਨੂੰ “ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ” ਦਾ ਭਰਾ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 1:40), ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਾਮ ਜਦ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਅੰਦ੍ਰਿਯਾਸ ਦਾ ਨਾਮ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਅੰਦ੍ਰਿਯਾਸ “ਸ਼ਮਊਨ” ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੇਲੇ ਯਿਸੂ ਸ਼ਮਊਨ ਨੂੰ “ਕੇਫ਼ਾਸ” ਨਾਮ ਤੋਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ “ਪਤਰਸ” ਦਾ ਅਰਾਮੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਚਟਾਨ,” ਪਰ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਹੀ ਕੇਫ਼ਾਸ ਸਦਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਪਤਰਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗਲਾਤੀਆਂ ਅਤੇ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਰਸੂਲ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਕੇਫ਼ਾਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ “ਸ਼ਮਊਨ” ਅਤੇ “ਪਤਰਸ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਾਮ “ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ” ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਯਿਸੂ” ਅਤੇ “ਮਸੀਹ” ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ “ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ” ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਲਿਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਹੈ; ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਮ “ਸ਼ਿਮਓਨ” ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਣ।

1 ਪਤਰਸ ਵਿਚ ਰਸੂਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ਼ “ਪਤਰਸ, ਜਿਹੜਾ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹਾਂ” ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 2 ਪਤਰਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਥੋੜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਖਿਆ। ਇੱਥੇ ਉਹ “ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ,” ਅਤੇ **ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਰਸੂਲ** ਸੀ। ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ NASB ਨੇ “ਦਾਸ” ਵਜੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਲਾਮ (δούλος, *ਡੂਓਲੋਸ*) ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਮ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ (ਰੋਮੀਆਂ 1:1; ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 1:1)। “ਰਸੂਲ” ਸ਼ਬਦ ਕਦੇ-ਕਦੇ “ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ” ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਰਸੂਲਾਂ 1:21-26 ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰਾਂ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ “ਬਾਰਾਂ” ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਕੀਤਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:5)। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ “ਬਾਰਾਂ” ਨੂੰ “ਸਭਨਾਂ ਰਸੂਲਾਂ” ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:7)। ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਭਰਾ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਗਿਣਿਆ, ਪਰ

ਗਲਾਤੀਆਂ 1:19 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਖਿਆ। ਜਦ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ, “ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਥਾਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ” (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:28) ਅਤੇ “ਉਹ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਰਸੂਲ . . . ਕਰਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ” (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:11), ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ “ਰਸੂਲਾਂ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ “ਬਾਰਾਂ” ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੌਲੁਸ ਆਪ ਇੱਕ ਰਸੂਲ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ “ਰਸੂਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਅਰਥ ਨਾਲ। ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੱਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,” ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ, “ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਿਸ਼ਨ ’ਤੇ ਘੱਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।” ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰਾਜਦੂਤ ਵੱਲ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਵ ਨਾਲ, ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਬਰਨਬਾਸ “ਰਸੂਲ” ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ 14:4, 14)। ਰਸੂਲਾਂ 14 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸੂਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੀਰਿਯਾ ਦੇ ਅੰਤਾਕਿਯਾ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲਈ “ਰਾਜਦੂਤ” ਸਨ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ “ਰਸੂਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕੀਤੀ, ਅਰਥਾਤ “ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ” ਲਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ “ਰਸੂਲ” ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ, ਸਿਰਫ਼ ਰਸੂਲਾਂ 14:4, 14 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ। ਪੌਲੁਸ ਲਈ “ਰਸੂਲ” ਦੇ ਮਾਇਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਇੱਕ ਇਖਤਿਆਰ ਦੇ ਕੰਮ ਵਜੋਂ ਸਨ। ਇਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਇਖਤਿਆਰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ “ਰਸੂਲ,” ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਤਰਸ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਧੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।²

ਪਤਰਸ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਖਤਿਆਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, **ਅੱਗੇ ਜੇਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ . . . ਸਾਡੇ ਸਮਾਨ ਅਮੋਲਕ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ।** ਰਸੂਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ “ਪਾਦਰੀ” ਅਤੇ “ਸੰਗਤ” ਵਰਗੇ ਬਣਾਉਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਰਸੂਲ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ “ਸਮਾਨ” ਸੀ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ “ਨਿਹਚਾ” ਸ਼ਬਦ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇੱਕ ਚੇਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਉੱਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਭਰੋਸੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:1) ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਸੀਹੀ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਯਹੂਦਾਹ 3)। ਜਦਕਿ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਥ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਢੁਕਵਾਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਉਪਪਦ ਨਾ ਲੱਗਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ (“the faith” ਦੀ ਬਜਾਏ “faith”) ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ ’ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

“ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ” ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਪਤਰਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ “ਨਿਹਚਾ” ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਨਿਹਚਾ” ਤਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਉਸ ’ਤੇ

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। “ਨਿਰਚਾ” ਅਜਿਹੀ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਚਮਤਕਾਰੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਲੂਕਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਥੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (ਰਸੂਲਾਂ 18:8), ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋ ਭਿੰਨ ਮੂਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ πιστις (*ਪਿਸਤਿਸ*), ਅਰਥਾਤ “ਨਿਰਚਾ” ਅਤੇ πιστευω (*ਪਿਸਤੇਓ*), ਅਰਥਾਤ “ਪਰਤੀਤਾ” ਇੱਕੋ ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਲ ਤੋਂ ਹਨ।

ਜਿਸ ਨਿਰਚਾ ਨੂੰ ਪਤਰਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ **ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ . . . ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ** ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਈ ਸੀ। “ਧਰਮੀ” ਜਾਂ “ਧਰਮੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ” ਇੱਕੋ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ “ਧਰਮ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਮੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਅਕਸਰ ਕਨੂੰਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕੋਈ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ “ਨਿਰਦੇਸ਼” ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਇਸੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਾਡੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਸਚਿੱਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਪਤਰਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਕਨੂੰਨੀ ਭਾਵ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਧਰਮ” ਤੋਂ ਪਤਰਸ ਦਾ ਭਾਵ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਚਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਸਹੀ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ – ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਇਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਪ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ।

ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਐਂਯੋ ਐਂਯੋ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਧਰਮ” ਅਤੇ “ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ”? ਇਹ ਅਰਥ KJV ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। “ਸਾਡੇ” (ἡμῶν, *ਹੇਮੇਨ*) ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਾਰੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਰਕਪੂਰਨ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਜਾਂ ਤਾਂ “ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ” (NASB) ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ “ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ” (KJV) ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਯੂਨਾਨੀ ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦੀ ਪਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਨੂੰ NASB ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, “ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ।” ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਅਰਥ ਹੈ।

ਪਤਰਸ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰੀ (1:11; 2:20; 3:2, 18), ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ “ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ

ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ” ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰਤਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ।³

ਆਇਤ 2. ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ, ਰਸੂਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ **ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇ** ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 1 ਪਤਰਸ 1:2 ਦੇ ਨਾਲ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੇ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ** ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਪੱਤਰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤਰਸ ਵੱਲੋਂ “ਗਿਆਨ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੋਈ ਇੱਤਫ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਗਲੀਆਂ ਕੁਝ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਚਾਰ ਵਾਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਸੂਲ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਮ ਰੂਪ $\gamma\upsilon\omega\sigma\iota\varsigma$ (ਨੈਸਿਸ) ਦੀ ਬਜਾਇ ਇੱਕ ਤਕੜੇ ਰੂਪ $\epsilon\pi\iota\gamma\upsilon\omega\sigma\iota\varsigma$ (ਏਪਿਗਨੈਸਿਸ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 2 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਲ ਅਜਿਹਾ “ਗਿਆਨ” ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਵੇਰਵਾ ਇਹ ਸਿਆਣਨ ਵਿਚ ਅੱਖਿਆਈ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਖਤਰਾ ਹੈ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਵਿਚ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਹੜਾ ਪੇਚੀਦਾ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਮੂਲ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ “ਗਿਆਨ” ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਹੱਸਵਾਦ ਵਜੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। 2 ਪਤਰਸ ਵਿਚਲੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਦੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚਲਾ ਸੰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਯਾਗਿਆਂ ਨਾਲ ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਸ਼ਿਮਓਨ ਦੀ ਬਜਾਇ “ਸ਼ਮਊਨ” ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ “ਸ਼ਮਊਨ” ਨੂੰ ਮੂਲ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੇ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕੋ ਰੂਪ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। NIV ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ²“ਰਸੂਲ” ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇਮਸ ਵਾਲਟਰਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ। (ਜੇਮਸ ਵਾਲਟਰਸ, *ਐਸੇਜ਼ ਆਨ ਵੁਮੇਨ ਇਨ ਅਰਲਿਏਸਟ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅੈਨਿਟੀ* ਵਿਚ “ਫ਼ੀਬੀ” ਅਤੇ ‘ਯੂਨਿਆ(ਸ)’ – ਰੋਮੀਆਂ 16:1-2, 7,”) ਸੰਪਾਦਨ ਕੈਰਲ ਐਸਬਰਨ [ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਜ਼ੂਰੀ: ਕਾਲੇਜ ਪ੍ਰੈਸ, 1993], 1:185-90.) ਜੌਨ ਪੌਟਰ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ ਕਿ ਰਸੂਲ ਦੀ ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਇਖਤਿਆਰ 12 ਚੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। (ਜੌਨ ਪੌਟਰ, *ਜਸਟ ਜੇਮਸ: ਦ ਬ੍ਰਦਰ ਆਫ ਜੀਜ਼ਸ ਇਨ ਹਿਸਟਰੀ ਐਂਡ ਟ੍ਰੈਡਿਸ਼ਨ* [ਮਿਨੀਐਪੋਲਿਸ: ਫੋਰਟਰਸ ਪ੍ਰੈਸ,

1999], 60.) ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੂਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਰਲੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਿਆਣਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸੂਲ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਮਿਲਿਆ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:8-10), ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਨੂੰ "ਬਾਰਾਂ" ਵਿਚ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।^੩ ਇਹ ਏਰੀਅਨ ਫਿਰਕੂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਚੌਥੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਸਨ।